

De middeleeuwen

Gebruik bron 5.

Uit deze bron kun je afleiden dat in de gebieden waar het verdrag van Omar van kracht wordt, op het terrein van de godsdienst sprake is van zowel verandering als van continuïteit.

4p **6** Leg dit, telkens met de bron, voor beide uit.

Gebruik bron 6.

Thomas van Aquino wordt negenenveertig jaar na zijn dood door de paus heilig verklaard.

4p **7** Verklaar deze heiligverklaring door:

- eerst een conflict te noemen waarin de kerk in die tijd verwickeld is en
- daarna (met de bron) uit te leggen welk standpunt Thomas van Aquino inneemt in dit conflict en
- ten slotte een mogelijk politiek motief van de paus te noemen voor deze heiligverklaring.

De periode van de late middeleeuwen wordt de “tijd van steden en staten” genoemd.

4p **8** Geef je commentaar op deze benaming door:

- met een kenmerkend aspect van de late middeleeuwen duidelijk te maken waarom dit de tijd van “steden” genoemd kan worden en
- met een kenmerkend aspect van de late middeleeuwen duidelijk te maken waarom dit de tijd van “staten” genoemd kan worden en
- met een kenmerkend aspect van de late middeleeuwen uit te leggen dat ook een andere naam aan deze periode gegeven zou kunnen worden.

De middeleeuwen

---

bron 5

Gedeelte uit het verdrag van Omar, vermoedelijk uit de zevende eeuw. Islamitische veroveraars sluiten overeenkomsten met de niet-islamitische bevolking van de gebieden die zij bij hun rijk voegen. Er zijn verschillende overeenkomsten overgeleverd die elk worden toegeschreven aan Kalief Omar

Wij christenen:

Wij zullen onze godsdienst niet openlijk beoefenen noch iemand ertoe bekeren.

Wij zullen niemand van onze familie verhinderen tot de islam over te gaan als hij dat wenst.

Wij zullen de moslims respect tonen, en wij zullen van onze zitplaats opstaan als zij wensen te zitten. (...)

Wij zullen niet spreken wanneer zij spreken, noch zullen wij hun eervolle namen dragen. (...)

Wij zullen in onze kerken alleen heel zachtjes klappen. (...)

Wij zullen onze doden niet dichtbij de moslims begraven.

Wij zullen geen slaven nemen die aan de moslims zijn toegewezen.

Wij zullen onze huizen niet hoger maken dan die van de moslims.

bron 6

De theoloog Thomas van Aquino (1225-1274) schrijft omstreeks 1265

Nu is een bestuur hoger als het is ingesteld om een hoger doel te dienen. (...)

Een dergelijk hoger bestuur (...) is toevertrouwd aan de Heer Jezus Christus, een bestuur dat eeuwig is. (...) Daarom, om het geestelijke van het aardse te scheiden, is dit soort regeren van het koninkrijk niet aan aardse koningen toevertrouwd maar aan priesters, en in het bijzonder aan de Hoogste Priester, de opvolger van Petrus, de plaatsvervanger van Christus, de bisschop van Rome (de paus), aan wie alle koningen van het christenvolk ondergeschikt behoren te zijn, zoals aan de Heer Jezus Christus zelf. (...) Onder de wet van Christus moeten koningen aan priesters ondergeschikt zijn.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.